

Jézus életének alapja az Isten- és emberszeretet, az emberekkel való együttérzés volt. Olyan vallást alapított, mely nemes eszményeket adott a dogmák helyett: külső ritusok és törvények helyébe az érzelmek és gondolatok tisztaságát. Hatása éppen abban volt és van, hogy ő nem kívülről és felülről nézte az embert, hanem együtt élt vele; átélte és érezte testi- lelki örömét és nyomorúságát. Nem vonult félre a világtól, nem tanácsolta az elszigetelődést az emberektől, - "ti az én barátaim vagytok", vallotta. Nem pesszimista, hanem mindég a csúcs felé tekintő, derűs lélek, s azok felé vezet ma is az ő eszményei útján járókat.

Ebben az ünnepélyes órákban, midőn lassan a háromnapos szép találkozó végéhez közeledünk, Jézust, a bízó hitű, derűs lelkű embert kívántam előtökbe állítani, hogy a mindennapok utain, ebben a sokszor elhidegülő világban Isten és emberszeretetet sugárzó szellemével legyen veletek, vezessen titeket az élet napos oldalai felé. Hiszem, hogy ha őt választjátok életeszményetekül, ha derűt, bizalmat, hitet és szeretetet sugárzó szelleme veletek lesz, akkor sem gond, sem ború nem győzi le a ti életeteket. Akkor megmarad a "ti örömtők".

Vigyétek magatokkal a Dombón eltöltött napok örömtüzeit. A mi ifjúságunk és egész vallásos közösségünk számára is hosszú időn át örömforrás lesz ezekre a napokra való visszaemlékezés. Ifjú életetek nyomai itt maradnak lelkeinkben, s legendává szépül azoknak emlékezetében, akik annyit fáradoztak azért, hogy minél jobban érezték magatokat...emléketeket őrizni fogja a kert, hol sátrakat vertetek, a templom, hol a bizalom, barátság és boldogság utait kereső lelketekből szállt magasba a zsoltár és az imádság. Az egész falu népe őrizni fogja a több mint 300 ifjú vidám hangjait, melyet egy örömmel fogadtunk, mint a szomszjas föld az esőt.

"Egyetlen szívdobbanás elég ahhoz, hogy a szervezet egészsége felől meggyőződjunk". Egy nagy és csodálatos szívdobbanás volt az a három nap, amit együtt tölthettünk. Ez a "szívdobbanás három boldog életérzést ébresztett bennünk, azt, hogy: voltunk, vagyunk és leszünk. Úgy hiszem, sok barátság szál erősödött, bizalom-forrás fakadt, sok titkolt seb gyógyult a ti örömetek és vidámságotok által. Vigyétek magatokkal ezeket a szívet gazdagító érzéseket, élményeket, s szóljon lelketekben mindég a kétezer éves ige: "hogy megmaradjon tibennetek az én örömem és a ti örömetek beteljék...". Amen.

SIMÉN DOMOKOS

LÉLEK ÉS TUDOMÁNY*

Péld 19,20

Az Unitárius Egyház köszöntését hoztam, egy Biblia-üzenettel: "A lélek sem jó tudomány nélkül...".

Egyetemes emberi öröm, mikor az értelem, a lélek, a templom s az iskola életünk és hivatásunk keresztútjain együtt indíthatnak, repíthetnek. Mert a lélek, a hit és a tudomány, mint két szárny, repíthet, minden rabságból szabaddá tehet. Ezt érezte a tanyai világ 15 évig sorkosztzon sorvasztott pedagógusa is: "Két szárny

* Elhangzott 1994. júl. 17-én a csíksomlyói kegytemplomban tartott Bolyai Nyári Egyetem megnyitóján

vagyunk, de fenn a fellegekben/ nem szállhatunk, csak mind a ketten/ szívverésnyi ponoson/ együttemben". (Váczi M.) Szárnyaljunk, de tudnunk kell, hogy honnan indultunk és hová akarunk elérni, és hogyan?

Nagy katasztrófák után a mindenkori károsult számba veszi, mit veszített. A magyarózdi toronyalja alól a lélek egyik "főkönyvelője" így leltározott: "Hitünk ha volt, tövig kiszáradt/ emlékeink lemart csontvázak./ Önmagunktól szakadtunk távol,/ kihullt a világ a világból, a mulandó végtelent veszített". (Horváth István) Elmondhatjuk most is, hogy "a percek aknamezején minden lépésnél robban egy remény". Mikor iskoláink, anyanyelvünk, múltunk aknamezején járunk, ha torkunkba dobbantó vagy doboló szívvel is, de végre el kell rendeznünk lelkünk és értelmünk, tudásunk piacát, hogy megszűnjön végre a gúsbakötő, bénító és szétriasztó bizonytalanság érzése. Nem vagyunk magunkra, egyedül, mert ez a sors, ez a vállalt hivatás, ez az élet, az nem egyedül az enyém, hanem a miénk, akit tanítunk, akiket tanítanak és akiket valamikor tanítottunk. Ez közös ügyünk, s ami igazságos, közös ügy, az az Isten ügye is, és az Isten még soha nem bukott meg.

A templom és az iskola nem egy nagy üzem, egy laboratórium vagy esztergacsarnok, s aki itt munkálkodik, az nem munkás vagy tisztviselő, az hivatást teljesít. Isten szolgálatában áll és népét szolgálja, a Biblia szeri: Isten munkatársa... Ebben az értelemben nincs más választásunk a "farkasi" igazságnál: "Orra bukva az avaron, és menni tovább mégis". Mérjük magunk a "magyari" igazsággal, ezt "Az utat én akartam, mert engem akart az út is". Ha vállaltuk és vállaljuk önmagunk, vállalhatjuk-e egykor mi is a költővel: "Uram, úgy éltem én, ahogy itt élni kell,/ ahogy érdemes élni!/ Egy emberöltőt éltem, de a sorsom/ történelmi és ezerévi. (Váczi M.)

Úgy kezdtem, honnan?, és így folytatom, hová? A boldog gyermekkoron keresztül a kiegyensúlyozott "kétszárnyú" emberig, kiből értelemből és lélekből templom és iskola épült, ki otthon van önmagában, a világban, múltunkban és jelenünkben, hogy itt maradjunk, hogy megmaradjunk. Aki bizonytalankodva tenné fel a kérdést Váczi Mihállyal: "Utat, irányt, célt itt mutassatok!/ Aki előttem akar járni,/ itt járjon az! És itt vezessen,/ ki azt akarja, hogy kövessen!". A felelet egyszerű és patinás: Isten, Jézus és a saját tiszta lelkiismeretünk. Mert nem vagyunk csak a tudományé és nem vagyunk csak a léleké. Jól fogalmaz a Biblia: "A lélek sem jó tudomány nélkül..." és folytatom, a tudomány sem jó lélek nélkül. Ezért írnám ki minden templom és iskola homlokára a hozzá illőt: tudományt a léleknek! Lelket a tudománynak!

A hogyanra? befejezésül Váczinak, "Anyám add rám áldásodat című versével felelnék: "Nem Istenét elrabolni,/ sem szép hitét letarolni/ nem akartam: nem lehet/ úgysem azt a nagy eget/ benne elérni s rombolni./ De az fáj, jaj! csak az fájna,/ ha meghalni úgy találna,/ hogy mindarra, mit én hittem,/ hiszek, s mire sorsom tettem,/ áldását ó nem adná rá, / két szent karját ki nem tárná,/ mosolyogva, életünkre,/ s nem tenné kezét fejemre,/ elrebegeve: Hát segítsen/ meg titeket a jó Isten./ Ó, mert akkor, tudom biztos,/ győz, ami küszködik itt most:/ - hogyha ő és minden anya/ mireánk áldását adja:/ ha minden egyszerű ember/ mélyen meghatódva felkel,/ s karjainkat felénk tárják:/ Legyen munkátokon áldás!"

Az átadandó üzenet és kérés az Unitárius Egyházam részéről is csak ennyi: Legyen munkátokon áldás! Ámen.

ÚTRAVALÓ

Józs 1,6-9

"Június volt, s ujjongtunk, nincs tovább". Hetekkel ezelőtt kiléptek az alma-mater küszöbén. Az érettségi vizsgák keresztüzében "elcsitult a jókedvförgeteg és ujjongásuk szorongássá töpörödött. A megmérettetés napjaiban elmélkedjünk együtt a Józsué könyvében foglaltak alapján: "Megparancsolom neked, hogy légy erős és bátor. Ne ijedj, és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr, mindenütt, amerre csak jársz".

Negyvenévi pusztai vándorlás után Mózes atyáihoz tért nyugodni. A nagy munkát, a honfoglalást megkezdte, de nem fejezte be. Isten azonban hűséges maradt ígéretéhez, nem hagyta el szövetségeseit, hanem Józsuét kiválasztva vezetővé rendelte és megparancsolta: "Most indulj, kelj át itt a Jordánon, te és az egész nép arra a földre, melyet én adok Izrael fiainak".

Tizenkét év tanulás után ott állnak ifjaink is az érettségi vizsgák Jordánja előtt, az ígéret földjének határán. Tizenkét éven át vezették a szülők és tanárok a jövő nemzedékét. Az út, a kétszer kettőtől a másod-harmadfokú egyenletek megoldásáig hosszú és nehéz. A betűk és számok sokszor végtelennek tetsző pusztájában a tanárok Mózesként kalauzoltak, de most a Józsuék ideje következik.

Az élet előtt állók most harcba indulnak. A tanárok intelmei, a szülők jótanácsa és imádsága és tizenkét év tanulás képezi lelki, szellemi fegyvertárukat. Isten, a mi gondviselő Atyánk, ma is úgy szól hozzánk, mint egykor Józsuéhoz: "Légy erős és bátor". Könnyelmű és felelőtlen kijelentés lenne azt állítani, hogy az új honfoglalás könnyű lesz. Az ellenséges királyok általános mozgósítást rendeltek el, s már csatasorban vonul a tudatlanság, a közömbösség, a bizonytalanság hada ellenetek, ifjú testvéreim.

Józsué birtokába vette az ígéret földjét. Harcba szállt az ellenséges királyokkal, erős akarattal, bátor hittel vezette népét, nem ijedt meg és nem rettegett az ismeretlen ellenség láttán, mert tudta, hogy Isten népével van éjjel és nappal, győzelemben és kudarcban. A honfoglalás mindig áldozatokat követelt s a harcban csak az erősek és bátrak maradhattak meg.

Szülők és tanárok azt szeretnék, hogy ifjaink, gyermekeink élete boldog legyen. Olyan nyomasztó a nekem minden mindegy gondolata és mégis annyi sokan indulnak lemondóan a harcba, hogy már-már a nagy csata veszteséiként siratják jövőnk kilátástalanságát. E sokat szenvedett népnek, ennek az országnak, egyházainknak örökösökre van szüksége, akik tovább folytatják apáink harcát. Óeljük azért bele ifjainkba az itthonmaradás, a küzdés, az építés szent elhatározását; vértessük fel őket a szeretet mellvasásával, adjuk kezükbe a reménység soha ki nem alvó fátylóját, példaadó életünkkel mutassuk az igaz utat, hogy attól se jobbra se balra el ne térjenek.

Gyermekeink tarisznyájába, a hamuba sült pogácsa s az életet tevő csipetnyi só mellé tegyük oda a Szentírást, Isten hozzá szóló, erőt, bátorságot, hitet adó szavát, mert csak így járhatnak sikerrel útjaikon.